

SÖDRA ROSLAGENS MILJÖ OCH HÄLSOSKYDDSKONTOR
KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Simon Bergroth
Elin Lidholm

KOMMUNSTYRELSEN
2022-05-30

Ansvar för uppgifter enligt ny lag om tobaksfria nikotinprodukter till Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

Kommunfullmäktige beslutar att ge Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd i uppdrag att fullgöra de uppgifter som ankommer på kommunerna enligt ny lag om tobaksfria nikotinprodukter samt att uppgifterna ska införas i nämndens reglemente som en ny 2 § p. 9 och 3 § p. 9, under förutsättning att riksdagen under år 2022 beslutar att anta en sådan ny lag som regeringen föreslagit samt att Vaxholms stad fattar ett likalydande beslut.

Sammanfattning

Regeringen har den 31 mars 2022 överlämnat proposition 2021/22:200 "Hårdare regler för nya nikotinprodukter" till riksdagen. Propositionen innehåller ett förslag på en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter. Riksdagen planerar att ta upp propositionen för beslut den 16 juni 2022. Förslaget kommer, om det antas av riksdagen, att reglera handel, marknadsföring och tillverkning av tobaksfria nikotinprodukter. Enligt förslaget ska lagen gälla från den 1 augusti 2022.

Enligt den föreslagna lagen ska försäljning av tobaksfria nikotinprodukter till konsument förenas med anmälningssplikt och kommuner ges ansvar att sköta tillsynen av detaljhandeln av produkterna. Förslaget innebär att tobaksfria nikotinprodukter i stort regleras på samma sätt som handeln med e-cigarett i lagen om tobak och liknande produkter, vilket idag är den gemensamma nämnden Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnds ansvar för Täby kommun och Vaxholms stads del.

För att Täby och Vaxholm ska kunna ge fullgod vägledning till aktuella företagare samt för att företagarna ska kunna fullgöra sin anmälningsskyldighet bedöms det rimligt att föregå riksdagens beslut gällande lagförslaget. Kommunfullmäktige föreslås därför ge Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd i uppdrag att fullgöra de uppgifter som ankommer på kommunerna enligt den föreslagna lagstiftningen och införa den uppgiften i nämndens reglemente, under förutsättning att riksdagen beslutar att anta lagen samt att Vaxholms stad fattar samma beslut. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 26 april 2022, § 27.

Ärendet

Regeringen har den 31 mars 2022 överlämnat proposition 2021/22:200 "Hårdare regler för nya nikotinprodukter" till riksdagen. Propositionen innehåller ett förslag på en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter. Riksdagen planerar att ta upp propositionen för beslut den 16 juni 2022. Förslaget kommer, om det antas av riksdagen, att reglera handel, marknadsföring och tillverkning av tobaksfria nikotinprodukter. Enligt förslaget ska lagen gälla från den 1 augusti 2022.

Området är idag i princip oreglerat. Lagförslaget är kopplat till nationella folkhälsopolitiska mål och syftar till att Sverige i det folkhälsopolitiska arbetet har ett samlat grepp kring alla produkter som innehåller nikotin.

Tobaksfria nikotinprodukter saluförs främst som tobaksfritt snus, även kallat vitt snus. Produkterna har funnits på marknaden sedan mitten på 2010-talet och försäljningen har vuxit snabbt. Tillgången till produkterna är stor och försäljning sker både i fysiska försäljningsställen och på flertalet webbutiker. Eftersom produkterna inte innehåller tobak är det betydligt lättare att smaksätta vitt snus jämfört med snus som innehåller tobak. Det tobaksfria snuset har ofta smaker av mint, frukt, bär eller godis, men möjligheten att kombinera olika smaksättningar är stor. Det innebär att produkterna utvecklas och marknadsförs mot målgrupper som inte hade lockats av traditionella tobaksvaror.

Försäljning av tobaksfria nikotinprodukter till konsument ska enligt förslaget förenas med anmälningsskyldighet. Den som inte fullgör anmälningsskyldigheten ska enligt lagförslaget dömas till böter eller fängelse i minst sex månader.

I den föreslagna lagen ges kommuner ansvar att sköta tillsynen av detaljhandeln av tobaksfria nikotinprodukter. Utöver tillsynsuppdraget ska även kommuner enligt lagförslaget hantera anmälan om försäljning till konsument.

Förutom den helt nya lagen föreslås även förändringar i bland annat livsmedelslagen och lagen om tobak och liknande produkter för att tydligare reglera handel och hantering av tobaks- och nikotinfria snusliknande produkter samt vätskor avsedda att konsumeras genom e-cigarett.

Förslaget innebär att tobaksfria nikotinprodukter i stort regleras på samma sätt som handeln med e-cigarett i lagen om tobak och liknande produkter. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, i egenskap av gemensam nämnd för Täby kommun och Vaxholms stad, har idag det ansvar som åläggs kommunerna enligt lagen om tobak och liknande produkter. Nämnden har i stort den kompetens och de resurser som krävs för att hantera uppgifterna som kommuner förväntas få ansvar för att sköta enligt föreslagen lagstiftning.

Produkterna som lagförslaget avser att reglera tillhandahålls redan till konsument sedan ett antal år tillbaka. Om riksdagen antar lagen så som förslaget är formulerat blir följden att ett stort antal företagare i Täby och Vaxholm kommer att behöva anmäla redan pågående försäljning av tobaksfria nikotinprodukter med mycket kort varsel. För att Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontoret ska kunna ge fullgod vägledning till aktuella företagare samt för att företagarna ska kunna fullgöra sin anmälningsplikt bedöms det rimligt att föregå riksdagens beslut gällande lagförslaget.

Kommunfullmäktige föreslås därför ge Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd i uppdrag att fullgöra de uppgifter som ankommer på kommunerna enligt den föreslagna lagstiftningen och införa den uppgiften i nämndens reglemente, under förutsättning att riksdagen beslutar att anta lagen samt att Vaxholms stad fattar samma beslut. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 26 april 2022, § 27.

I och med att Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd samverkar med Norrtälje, Vallentuna och Lidingö inom tobaksområdet är det rimligt att anta att det finns ett intresse från nämnda kommuner att samverka även inom det område som den föreslagna lagen reglerar. Enligt gällande reglemente för Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd kan nämnden själv besluta om sådan samverkan med andra kommuner inom nämndens ansvarsområde.

Ekonomiska överväganden

Bedömningen är att uppdraget enligt föreslagen lag initialt kan hanteras med befintliga resurser. Enligt förslaget ges kommunerna möjlighet att finansiera tillsynen med avgifter. För detta kommer nämnden under andra halvan av 2022 behöva ta fram ett förslag på taxa för antagande i respektive kommunfullmäktige. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor anser inte att det är rimligt att påbörja arbetet med taxor innan lagen är antagen och eventuella tillhörande föreskrifter finns på plats.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Ann-Charlotte Mann
Chef Verksamhetsstöd och utveckling

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, daterat den 5 april 2022
2. Protokollsutdrag från Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd 2022-04-26, § 27
3. Reglemente för Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

Expedieras

Vaxholm stad

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd